

УДК 81'373

ІНШОМОВНІ СЛОВОТВІРНІ ЕЛЕМЕНТИ У МОВІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇЄвтушенко Н.І., старший викладач кафедри перекладу
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

Стаття присвячена визначенню значення запозичених іншомовних словотвірних елементів у збагаченні словника українського поетичного дискурсу. Завданнями дослідження є ідентифікувати в сучасних українських поетичних творах Л. Костенко і П. Білоуса лексичні одиниці з іншомовними словотвірними елементами. Дослідження збагає існуючі наукові уявлення про лексико-семантичні та граматичні зміни в системі запозичених елементів.

Ключові слова: *словотвір, запозичення, іншомовний словотвірний елемент, лексичні одиниці, поетичний дискурс.*

Статья посвящена заимствованию иноязычных словообразовательных элементов в украинском поэтическом дискурсе. Задачей исследования является идентификация в поэтических произведениях Л. Костенко и П. Белоуса лексических единиц с иноязычными словообразовательными элементами. Исследование обогащает научные представления о лексико-семантических и грамматических изменениях в системе заимствованных элементов.

Ключевые слова: *словообразование, заимствование, иноязычный словообразовательный элемент, лексические единицы, поэтический дискурс.*

Yevtushenko N.I. FOREIGN WORD-FORMING ELEMENTS IN THE LANGUAGE OF MODERN UKRAINIAN POETRY

The article deals with borrowed foreign word-forming elements in Ukrainian poetic discourse. The task of the research is identification of lexical units with foreign word-building elements in poetry by L. Kostenko and P. Bilous. The research enriches the ideas about lexico-semantic and grammatical changes in the system of borrowings.

Key words: *word formation, borrowing, foreign word-forming element, lexical units, poetic discourse.*

Постановка наукової проблеми і її актуальність. На сучасному етапі мовознавчі студії відзначаються антропоцентричною спрямованістю, що передбачає актуалізацію наукових розвідок, пов'язаних із питаннями взаємодії мови і мислення (М. Кочерган, О. Мельничук, О. Селіванова та ін.). Не полишає своєї актуальності думка О. Мороховського про те, що мова є особливою системою, яка «сама в свою чергу є частиною ще більш складних систем – мова і мислення, мова і суспільство, мова і дійсність» [1, с. 21]. У цьому зв'язку динаміка словотвірної номінації у лексиконі сучасної української мови унаглявноє спільне й відмінне в процесі її оновлення, й інноваційні процеси представлено в усьому розмаїтті та повноті їх вияву. Науковому осмисленню питань вивчення словотвірних процесів приділяється сьогодні посиленна увага, їх вивчення унаочнює дію екстралінгвальних та інтралінгвальних факторів. Лексичний склад мови знаходиться у постійному процесі змін, адже мова є відкритою системою, розвиток якої ґрунтується на здатності мовців описувати численні реалії сьогодення, реалізуючи різноманітні комунікативні потреби.

Вивчення процесів, що відбуваються за участі іншомовних запозичених словотвірних елементів, з'ясування їхньої значущості у збагаченні словника сучасного українського поетичного дискурсу становить **мету** нашої наукової розвідки. **Завданнями** дослідження є ідентифікувати в сучасних українських поетичних текстах лексичні одиниці з іншомовними словотвірними елементами, встановити їхнє походження, структурні характеристики та способи словотворення. Це сприятиме ви-

вченню взаємодії морфемного і семантичного в поетичних текстах сучасних українських митців слова.

Питання щодо статусу іншомовних словотвірних елементів у складі лексичних одиниць в сучасних поетичних текстах є **актуальним** в аспекті дослідження шляхів залучення запозичень, словотвірної адаптації запозиченої лексики, процесів запозичення морфем. **Об'єктом** нашого дослідження є лексичні одиниці з іншомовними словотвірними елементами в сучасних українських віршованих текстах, **предмет** дослідження – встановлення їхніх структурно-семантичних характеристик і виявлення основних словотвірних моделей, за якими вони побудовані.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Як відомо, процеси збагачення мови за рахунок словотвору завжди відігравали ключову роль наряду з семантичними змінами питомої лексики та іншомовними запозиченнями. Міжмовний вплив, у розумінні І. Франка, є не лише зовнішнім чинником, він підпорядкований внутрішньому стану мови-рецептора, відповідно до її структури та функціонального регулювання «національних і міжнародних елементів» [2, с. 40]. Результати такого відбору стають надбанням її іманентного розвитку, сприяють розвитку суспільного буття нації.

Як зазначає Н. Гудима [3], в сучасній українській літературній мові лексичний склад являє найбільш проникливу ділянку мови, в ній безперешкодно з'являються елементи інших мов, що характеризуються формально-семантичною своєрідністю. Проблема вивчення запозичених елементів набуває все більшої значущості з огляду на те, що динамічні про-

цеси у мови відбуваються надзвичайно інтенсивно, вочевидь вони свідчать про її відкритий адаптивний характер [4].

Використання запозичень завжди було і є соціально значущим елементом мовленнєвої поведінки. Вивчення іншомовних елементів привертало увагу і було предметом дослідження зарубіжних і вітчизняних мовознавців (В. Акуленко, Л. Архипенко, Л. Крисін, І. Огієнко, Й. Онхаузер, К. Семчинський, О. Стишов та ін.). Протягом багатьох століть українська літературна мова збагачувалася не тільки запозиченими словами, але також і їхніми компонентами. Огляд теоретичних здобутків у сфері мовного запозичення свідчить про те, що вивчення іншомовних морфоелементів здійснювали Н. Клименко, І. Ірачек, О. Коряковцева, І. Кочан, Л. Кислюк, О. Мороховський, О. Нікітіна тощо.

Зокрема, вченими піднімалися питання процесів кількісного і якісного оновлення словника мови, типи та етапи адаптації іншомовних лексем, трансформації формально-семантичного, функціонально-прагматичного потенціалу, потрактування термінів у межах теорії "мовного запозичення", внутрішньомовні динамічні процеси. Унаслідок конкуренції словотворчих моделей змінюються способи реалізації певних моделей номінування, відбувається переорганізація складу словотвірних розрядів та категорій, а також у деяких розрядів лексем формуються нові конотації, експресивно-оцінні співзначення [4, с. 7].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. У сучасних дослідженнях мовознавці приділяють значну увагу процесам оновлення словника української літературної мови, явищу словотвірної адаптації іншомовних лексем, змінам у лексико-семантичній системі мови, внутрішньомовним динамічним процесам [4]. Так, з-поміж провідних способів словотвірної адаптації іншомовної лексики у поетичному тексті О. Кошій виокремлює три тенденції: транслітерацію, морфологічну адаптацію та суфіксальну деривацію за участі запозичених словотвірних формантів [5, с. 57].

Проте багато питань на перетині теорії запозичень і словотвору залишаються суперечливими. Так, на сьогодні не існує одностайної думки щодо розмежування понять «запозичена морфема», «іншомовна морфема», «інтернаціональна морфема». Вочевидь, іншомовні словотвірні засоби не запозичуються самостійно й ізольовано. Вони проникають до мови-рецептора у складі запозичених слів, тому термін «запозичена морфема», на думку деяких дослідників, не цілком коректний, а проте він зручний тим, що відображає чужорідний характер словотвірного елемента [6, с. 132]. Маючи на увазі умовність терміну «запозичена морфема», дослідники все ж застосовують його, оскільки він традиційно вживається в роботах, які торкаються проблем освоєння словотвірної структури запозичених слів і місця запозичених афіксів у системі українського словотвору. Запозичені морфеми – це корні і афікси, освоєні словотвірною системою мови-рецептора. Але запозичення може бути як зовнішнім, так і внутрішнім – на-

приклад, при запозиченні морфем і лексем з діалектної мови до її літературного різновиду. Чужорідний характер словотвірного елемента відображують терміни «іншомовна морфема», «інтернаціональна морфема». Іншомовна морфема – це така морфема, яка не властива для тієї чи іншої мови, вона є привнесеною в неї. Іншомовна морфема відрізняється від інтернаціональної тим, що інтернаціональна морфема відома у великій кількості інших мов. Іншомовний афікс може вважатися запозиченим лише настільки, наскільки він водночас є виокремлюваною морфемою у мові-реципієнті.

Аналізуючи стан і тенденції розвитку сучасних слов'янських літературних мов, вчені відзначають вплив інтернаціоналізації як найбільш поширеної тенденції [7; 6]. З другої половини ХХ ст. відзначається зміщення акцентів з латини та грецької мови у бік інтенсивного формування неінтернаціоналізмів-англіцизмів («амероглобалізація»). Унаслідок того, що словотвірна структура таких мовних інновацій адекватно розуміється європейськими мовами-реципієнтами [8], у масиві іншомовних словотвірних морфем сформувалася група інтернаціональних морфем грецького та латинського походження, які виокремилися зі складу похідних англіцизмів, запозичених слов'янськими мовами. Тож такі інтерморфеми є частиною і міжнародного, і загальнослов'янського морфемного фонду й активно функціонують у процесах словотвору. Цей факт засвідчено авторитетними лексикографічними виданнями, де відображено шляхи запозичення, структурно-семантичні модифікації англіцизмів у європейських мовах та їхній словотвірний потенціал. Отже, слов'янських мов також значною мірою торкнулася «євролатинізація», й існує поділ на словотвірні одиниці, які належать до інтернаціональної і національної підсистем. Як влучно зазначив В. Журавльов, розвиток сучасних слов'янських мов характеризується тенденцією, яку називають «тенденцією трьох і»: інтеграція, інтернаціоналізація та інтелектуалізація мовних проявів.

На думку Л. Лунькової та Л. Букіної, процес євролатинізації є об'єктивною мовною реальністю, яка торкається усіх сучасних європейських мов [9, с. 41]. Під цим феноменом дослідниці мають на увазі лінгвістичний процес, коли мовні елементи греко-латинського походження активно й повноцінно вбудовуються в системи сучасних європейських мов на всіх мовних рівнях.

Особливе місце в системі запозичених формантів посідають інтернаціональні морфеми, які містяться передусім в інтернаціональній лексиці. За походженням вони або сходять до грецьких та латинських джерел (напр., анти-, метр-, аудіо-, -ація, відео-, супер- і багато інших), або є запозиченнями з інших мов (здебільшого з англійської: напр., -інг, -гейт, тайм-, шоу-, -мен тощо). Дослідники звертають особливу увагу на словотвірні процеси за допомогою інтернаціональних елементів, греко-латинських за походженням [10].

Незважаючи на те, що давньогрецька і латинська мови припинили своє існування у

формі живих мов, їхні елементи взаємодіють як один з одним, так і з елементами сучасних європейських мов, набувають нового семантичного наповнення і створюють комплексні об'єднання. Вони служать основою для утворення безлічі нових слів. Поширення лексем з елементами греко-латинського походження в мовах Європи можна розглядати як прояв процесу інтернаціоналізації або, принаймні, «європеїзації» їх словникового складу. Частіше за все йдеться про спеціальну науково-технічну термінологію, хоча сьогодні спостерігається тенденція до появи і поширення загальноновживаних лексем, утворених за допомогою греко-латинських словотвірних елементів, які раніше функціонували у складі спеціальної термінології. Такі процеси стають усе більш очевидними й набувають виразних обрисів на тлі англо-саксонського мовного впливу. Відтак, словотвірні морфеми, що його формують, отримали назву ізоморфем та євроморфем, а відображення самого процесу в європейських мовах – євролатинізація [11, с. 572]. Крім того, дослідниця надає особливу увагу вивченню словотвірного статусу морфем греко-латинського походження, виявляє особливості утворення і функціонування нових слів із екзогенними словотвірними елементами у німецькій мові. У цьому сенсі масова поява нових слів з елементами греко-латинського походження є проявом процесу інтернаціоналізації або «європеїзації» його словникового складу.

Сьогодні в українському мовознавстві у зв'язку з цим спостерігається значна активізація досліджень словотвірної деривації: фіксуються такі структурні явища, як афіксальна та безафіксна словотвірна деривація із використанням великої групи словотвірних формантів, словотвірне/морфологічне дооформлення одиниць тощо, результатом чого є значний ступінь словотвірної інтеграції іншомовних елементів.

Численні приклади слів з греко-латинськими словотвірними елементами свідчать про активність процесу євролатинізації і в сучасних слов'янських мовах, в тому числі і в українській. Насьогодні в сучасних слов'янських мовах склалася національна й інтернаціональна словотвірна підсистема, і показовим є й той факт, що в українській мові деякі словотвірні категорії цілком обслуговуються інтернаціональними морфемами, напр.: префіксами *ре-*, *де-*, *дез-*, *анти-*, *мега*, *псевдо-*, суфіксами *-ізм*, *-іст*, *-ант*, *-ат*, *-ор* тощо.

О. Мороховський слушно зауважував, що запозичують не лексеми, а засоби, які модифікуються системою навичок, що склалися в мові [12, с. 21]. Знання морфемної системи мови, формальної, семантичної та стилістичної сполучуваності морфем є необхідним для вивчення процесів деривації, оскільки одиницями морфеміки є компоненти словотвірної структури лексичної одиниці, які беруть участь в актах словотворення, у дериваційних процесах.

За умов швидкоплинного характеру, змінності мовної ситуації, з метою вивчення словотвірної динаміки сучасної української літературної мови, звернення до дискурсу

новітньої української поезії дає змогу проаналізувати сьогоденну поетичну творчість. Уважаємо доцільним дослідження іншомовних словотвірних елементів у текстах поетичного стилю, адже це дає змогу виявити складність структурно-семантичної архітекtonіки номінативних і комунікативно-прагматичних одиниць. Вивчення поетичного тексту є важливим також з огляду на потенційність мовних явищ у мові поезії – з одного боку, це «актуалізація закладених у загальномовній системі механізмів та відношень, а з іншого боку – як виникнення вербальних форм, що являють собою нову сферу потенційності для загальнонаціональної мови» [13, с. 196].

На нашу думку, науковий інтерес учених до поетичного дискурсу є закономірним, адже потенційні мовні явища і їхній мовотворчий потенціал являють собою потужний чинник збагачення лексики національної літературної мови.

Безумовно, вивчення потенціалу мовної системи через призму поетичного тексту, ретельний аналіз конкретних прикладів дає змогу не лише з'ясувати певні перспективи розвитку словотвірних моделей, але також і тенденції змін у моделях словотворення сучасної української мови.

Хоча аналіз морф-словотв і сем-стиліс особливостей функціонування лексем іншомовного походження у поетичному тексті був предметом наукового інтересу багатьох лінгвістів, тим не менш, дослідження мовотворчої практики наших поетів-сучасників щодо іншомовних словотвірних елементів потребує подальшого дослідження із залученням найновішого джерельного матеріалу.

У словотвірній архітектоніці традиційно виділяються два типи словотвірної похідності: простий (непохідний) і складний (похідний), тож твірною основою для нових лексем слугують і питомі українські, й запозичені непохідні одиниці. У сучасній українській мові все частіше спостерігається пожевлення словотворчих процесів за допомогою елементів греко-латинського походження, особливо через посередництво англійської мови. Численні приклади слів із греко-латинськими словотвірними елементами у сучасних поетичних текстах свідчать про активність процесу євролатинізації. Тож мова сучасної української поезії багата не тільки на запозичені лексеми, а й на іншомовні морфоелементи. Наведемо приклади лексем, які утворені за допомогою морфем греко-латинського походження, що функціонують у сучасній українській поезії на прикладі творчості Л. Костенко (ЛК) і П. Білоуса (ПБ).

Найчисленнішу групу серед простих похідних одиниць віршованих творів сучасних українських поетів становлять словотвірні форми, утворені шляхом афіксації. Зазначений спосіб є досить продуктивним, афікси греко-латинського походження виступають у функції семантичних модифікаторів, тобто по-новому презентують категорійне бачення того, що позначено мотивуючою основою.

Віддієслівні іменники представлені словотвірними типами різного ступеня продуктивності. Серед словотворчих формантів пе-

редусім можна виділити грецькі та латинські суфікси (-аці-я, -ант, -ор та ін.): конспірація, конституція, конденсація, конструкція, кондиція, конвульсія, реактор, кондуктор, трактор, посесор (ПБ), овація, варіація, міграція, навігація, рація, касація, еміграція, рація, інерція, комунікація, декорація, грація, проекція, сенсація, імпровізація, алітерація, реквізитор (ЛК) тощо. -ер (контролер, пенсіонер, бульдозер (ПБ), дебаркадер, репортер, міліціонер (ЛК)); -ір (конвоїр) -ир (пунктир, орієнтир), -ір (простір), -ент (фундамент, орнамент (ПБ), асортимент, диригент, інструмент, фрагмент, постамент, акомпанімент, дивертисмент, кореспондент (ЛК), -ит (транзит, реквізит), -іст/ -іст (активіст, атеїст (ПБ), полеміст, модерніст, реаліст, фігурист, стиліст (ЛК), -ізм (оптимізм, песимізм, ідіотизм) (ПБ), шовінізм, анахронізм, механізм (ЛК).

За нашими спостереженнями, високою продуктивністю відзначається утворення лексичних одиниць із суфіксальними компонентами -ант, -ат, -аці-я (-яці-я), -ці-я: диверсант, фабрикант, хіромант (ПБ), дилетант, фоліант, діамант (ЛК), експонат, дублікат, каземат, дублікат, дипломат (ПБ), навігація, овація, імпровізація, варіація, порція, пропозиція, декорація, міграція, еміграція, рація, кондиція (ЛК).

Обома авторами використовуються префікси іншомовного походження зі значенням протилежності або заперечення: де- (дез-): деградація, дезорієнтація (ЛК), дис-: дисгармонія (ПБ), ре-: реабілітований (ПБ), реактивний (ЛК), дисонанс (ЛК), анти-:

Що в *антисвіті* є *антизірки*,
Що у *народях* є *антинароди*,
Що у *століттях* є *антивіки*

(Ліна Костенко, Не знав, не знав звіддар гостророродий)

Словотвірні елементи іншомовного походження можуть стояти а) у препозиції, б) постпозиції. Розглянемо першу підгрупу, напр.: авто- (від гр. autos – сам, гр. automatos – саморушій): автоматизм, автострада (ЛК), авторучка, автотечія (ПБ), теле- (гр.) телефон, телепат (ЛК), кіноплівка, кіномарафон, семафор, літінститут (ЛК); гіпер- (гіперборея) (ПБ), гіпо- (гіпопотамно-гіпотонічна) (ЛК), моно- (моноліт), мікро- (мікропоетика), макро- (макропоетика) (ПБ). У поданих вище прикладах простежується також і спосіб утворення термінів шляхом складання двох і більше основ.

За нашими спостереженнями, словотвірні форманти складних термінів іншомовного походження у постпозиції (друга підгрупа) простежуються на таких прикладах: -скоп(ія): калейдоскоп (ПБ), -грам(а): міліграм, відеограма (ПБ), -фон: грамофон, телефон, марафон (ЛК), -граф: параграф, фотограф, криптограф, -дром: космодром (ЛК), -лог: ідеолог, мікробіолог; -логія: апологія (ПБ). Таким чином, у складі європеїзмів постпозитивні словотвірні компоненти функціонують у ролі словотворчих суфіксів, щодо словотвірних типів аналізованих лексичних одиниць, можемо констатувати, що вони представлені здебільшого інтернаціоналізмами.

Крім того, словотвірні форманти у постпозиції можуть вступати у паронімічні відно-

шення й демонструвати варіантність мовленевого використання, напр.: гео+граф(ія), гео+лог(ія), біо+граф(ія) біо+лог(ія):

*Респектабельні пілігрими
в комфортабельних «Волгах»
«ходять» по шевченковських місцях.
Вербують верби у монографії.
Вивчають біо- і гео-графію
(Ліна Костенко, Заворожи мене, волхве!)*

В аналізованих текстах знаходимо приклади лексичних одиниць, утворених складанням основ, при чому подібна словотвірна структура може бути представлена різними типами основ: тільки грецькими основами (монографія, аргонавт, семафор, псевдонім); греко-латинськими основами або латино-грецькими основами (макропоетика, мікропоетика, ідеологія); греко-французькими, греко-англійськими, німецько-грецькими (кіномарафон) та іншими основами європейських мов (бюрократія, комп'ютер); греко-українськими або українсько-грецькими основами (метазірка, яблуко-гібрид) (ЛК).

Вищенаведені приклади наочно ілюструють, що в сучасному україномовному поетичному тексті лексичні одиниці часто у своїй структурі не лише компоненти іншомовного походження, але й поєднують запозичений морфоелемент з питомим українським.

Поширення слів з іншомовними препозитивними та постпозитивними блоками в сучасній українській поезії можна пояснити як мовною традицією, так і прагненням передавати складне поняття у стислій формі, а також бажання відповідати вимогам європейської мовної спільності.

Останнім часом привертає увагу багатьох дослідників вивчення ідіодискурсу й авторської лінгвокреативності поряд із дослідженням іншомовних словотвірних елементів і потенціалу мовної системи (Г. Вокальчук, О. Муромцева, О. Степанюк, О. Стишов та ін.). Увага мовознавців спрямована насамперед на вивчення лексичних та словотвірних складників крізь призму ідіодискурсу митців слова. Запозичена лексика й іншомовні словотвірні елементи є невід'ємним компонентом цієї системи. Індивідуально-авторський мовостиль уможлиблює нестереотипне, інтенційне запровадження до віршового тексту словотворчих морфем, які креативно та новаторськи модифікують традиційні засоби висловлювання.

Проявом тенденції до ігрових експериментів з мовою в сучасній українській поезії можуть слугувати оказіональні номінації історико-культурних реалій українського життя. В аналізованих збірках трапляються випадки використання поетами іншомовних словотвірних засобів, у результаті такої лінгвокреативної діяльності митців слова з'являються несподівані індивідуально-авторські новотвори. Так, зокрема, в історичному романі у віршах Л. Костенко «Берестечко» поетеса використовує новотвір «козакко»:

*«От ми такі і є в очах Європи –
Козакко, чернь, поспільство для ярма.
Ізгої, бидло, мужики і хлопці,
В яких для світу речників нема»*

У наведеному вище прикладі вжито запозичений суфікс -ко італійського походження, на кшталт лексичних запозичень, що означають художні стилі, напрями в мистецтві й архітектурі (напр. італ. *rosso barocco, rososo* тощо).

Висновки та перспективи дослідження. У ході проведеного дослідження було встановлено, що в аналізованих поезіях словотвірні неокласичні елементи служать для утворення загальноживаних слів, досить частотних і в нейтральній лексиці, і в розмовному стилі національної мови, і в усній та письмовій мові його носіїв. Появу все більшої кількості нових слів із екзогенними складовими можна розглядати як прояв інтернаціоналізації та європеїзації словникового складу. Крім того, виявлення особливостей використання іншомовних словотвірних елементів у мові сучасної української поезії є важливим з огляду на активні процеси взаємовпливу культур і мов.

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що процес євролатинізації в українській мові вимагає подальшого детального наукового осмислення з етимологічним аналізом. Перспективою подальшого дослідження може бути розширення і збагачення існуючих наукових уявлень про лексико-семантичні, словотвірні та граматичні зміни в мікросистемі лексичних запозичень в інших типах дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Костенко Л.В. Триста поезій : вибране / Л. В. Костенко; [упоряд. : О. Пахльовська, І. Малкович]. – Київ : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2012. – 416 с.
2. Білоус П. В. Преображення. Лірика. – Житомир, 1999. – 176 с.
3. Йирачек Й. Национальное и интернациональное в словообразовательной системе языка (на материале русского и чешского языка) / Й. Йирачек // Sbornik prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity. Rada jazykovědná. 1988. – Roc. 38. – S. 131–133.
4. Коряковцева Е. Общеславянский фонд интернациональных словообразовательных морфем: теоретические и прагматические аспекты исследования / Е. Коряковцева // Slavische Wortbildung im Vergleich: theoretische und pragmatische Aspekte / Swetlana Mengel (Hg.), Berlin 2014. – С. 234–250.
5. Лунькова Л.Н. Терминологический и формальный аспекты евролатинизации / Л. Н. Лунькова, Л. М. Букина // Вестник РУДН. Серия : Теория языка. Семиотика. Семантика. – 2017. – Т. 8. – № 1. – С. 40–48.
6. Клименко Н. Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: Монографія / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. – 336 с.
7. Ohnheiser I. Прагматико-стилистическая дифференциация словообразовательных средств и тенденция ее стирания // I. Ohnheiser (ed.) Komparacja systemów a funkcjonowanie współczesnych języków słowiańskich. 1. Słowotwórstwo/Nominacja. Opole: Uniwersytet Opolski, 2003. – S. 216–248.
8. Никитина О. А. Образование новых слов с участием экзогенных словообразовательных элементов в современном немецком языке / О. А. Никитина // Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки. – 2011. – № 1. – С. 568–577.
9. Ohnheiser I. Прагматико-стилистическая дифференциация словообразовательных средств и тенденция ее стирания // I. Ohnheiser (ed.) Komparacja systemów a funkcjonowanie współczesnych języków słowiańskich. 1. Słowotwórstwo/Nominacja. Opole: Uniwersytet Opolski, 2003. – S. 216–248.
10. Коряковцева Е. Общеславянский фонд интернациональных словообразовательных морфем: теоретические и прагматические аспекты исследования // Slavische Wortbildung im Vergleich: theoretische und pragmatische Aspekte / Swetlana Mengel (Hg.), Berlin 2014, С. 234–250.
11. Никитина О.А. Образование новых слов с участием экзогенных словообразовательных элементов в современном немецком языке // Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки. – 2011. - № 1. – С. 568–577.
12. Мороховський О.М. Деякі питання теорії запозичень / О.М. Мороховський // Мовознавство. – 1984. – № 1. – С. 19–25.
13. Азарова Н.М. Конвергенция философского и поэтического текстов XX–XXI веков: дисс. ... докт. филол. наук / Н.М. Азарова. – М., 2010. – 852 с.